

*Collectief protest tegen collectieve ontslagen
Het einde van de persfotografie in Vlaanderen ?
Marc Reynebeau: 'De waarheid bestaat niet'
Raad voor de Journalistiek schrijft aanbeveling over 'namen noemen'
En Stijn Tormans sprak met de Stem*

BELGIE-BELGIQUE

PB - PP

1099 Brussel X

B - 11

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

Algemene ledenvergaderingen VVJ en AVBB
zaterdag 14 februari 2009 vanaf 9u30
Alle VVJ-leden welkom !

DeMorenkelijk bloedbad

30 januari 2009 - nummer 121 - verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

UIT DE VVJ

Aan welke kant staan de hoofdredacteurs? 3

ACTUEEL

Multimediaal verzet tegen crisisplannen Vlaamse mediabazen 4

Het einde van de fotojournalistiek in Vlaanderen? 5

Uitgevers azen op nieuw fiscaal voordeel auteursrechten 6

ALGEMENE VERGADERINGEN VVJ & AVBB OP 14 FEBRUARI

Uitnodiging en agenda 7

MENS ACHTER HET NIEUWS

Eric Dupain (VRT) trotseerde hartslag 259 8

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

Aanbeveling over identificatie in een gerechtelijke context 9-12

VLAAMSE FOTO- EN FILMPERS

Aankondiging en uitnodiging FFP-prijzen 2008 13

ICONEN VAN DE VLAAMSE JOURNALISTIEK

Marc Reynebeau: 'Er is te veel achtergrondgezoem' 14-16

SCHEEF BEKEKEN

17

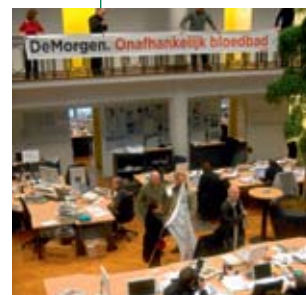
DE DEADLINE VOORBIJ

Stijn Tormans: interview de Stem "uitgesloten" 18

ONDER EMBARGO

19

Een pak Vlaamse redacties kreunen onder de crisismaatregelen die hun uitgevers of omroepdirecties hen opleggen. Onder andere bij De Morgen staat het water de journalisten tot aan de lippen. Grote Persgroepbaas Christian Van Thillo maakt intussen grote sier in Nederland, waar hij op het punt staat het Algemeen Dagblad en mogelijk zelfs een aanzienlijk deel van PCM-uitgevers binnen te rijden. (Foto Belga)

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Poot Printers
Industrialaan 12
Zone maalbeek
1702 Groot-Bijgaarden
Tel. 02 467 30 30
Fax 02 463 58 30
www.pootprinters.be

VLAAMSE
VERENIGING VAN
JOURNALISTEN

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

DE OMERTA IN DE PERS

De meeting van het Mediaplatform van VVJ en vakbonden op 8 januari – als protest tegen de herstructurerings in de pers – was een onverhoopt succes. Meer dan 250 aanwezigen luisterden aandachtig naar de soms pakkende getuigenissen over hoe het er aan toe gaat op de werkvloeren van de mediahuizen. Solidariteit is geen abstract begrip; het was voelbaar in heel de zaal.

Nogal wat directies van persgroepen waren niet opgezet met het initiatief. Bij sommige kranten was een vergrootglas nodig om een verslag terug te vinden over de crisis – in de eigen mediasector dan nog wel. Intussen wordt elk ander sociaal drama breed uitgesmeerd. Op redacties wordt zelfs van bovenaf druk uitgeoefend om toch niet te veel aandacht te schenken aan die pijnlijke toestanden. Het gevolg is een regelrechte boycot van elke actie die werknemers van de getroffen bedrijven willen opzetten. Er heerst een verraderlijke stilte in de Vlaamse pers die sterk lijkt op een omerta.

De VVJ kan en mag niet zwijgen en zal dat ook niet doen. We blijven de onderhandelingen over de herstructurerings op de voet volgen. En we proberen voor iedereen de schade zoveel mogelijk te beperken. Concrete beslissingen zijn er nog niet genomen, maar het belooft helaas hard te worden.

Er is meer aan de hand als de pers met zoveel schroom over haar eigen problemen bericht. Dan is de redactionele onafhankelijkheid in het gedrang. In principe moeten dan eerst de hoofdredacteurs erover waken dat censuur niet kan spelen. Dat is hun kerntaak. En om die behoorlijk te kunnen waarmaken moeten ze bij conflicten met de directie aan de kant staan van hun redactie. Dat veronderstelt ook dat ze het vertrouwen hebben van hun redacties.

Helaas stellen we meer dan eens het tegenovergestelde vast. Hoofdredacties staan vandaag te dicht bij de directie om nog op een behoorlijke manier hun redacties te verdedigen. Het uur van de waarheid is aangebroken. Hoofdredacteurs, aan welke kant staat u in de strijd voor het behoud van het pluralisme en de kwaliteit van de pers in Vlaanderen? Voor ons is de keuze duidelijk. Maar hoofdredacteurs die niet langer voor hun redacties kiezen leggen echt wel beter hun functie van hoofdredacteur neer. Dan kunnen ze nog altijd directeur, strateeg, marketeer of mediagoeroe worden.

Marc Van de Looverbosch
Voorzitter VVJ

MULTIMEDIAAL VERZET TEGEN GOLF VAN ONTSLAGEN IN DE PERS

Pol Deltour

Op diverse platformen gaan VVJ en vakbonden in tegen de 'crisismaatregelen' die directies en hoofdredacteurs hun redacties willen opleggen. De vraag blijft of de loodzware saneringen die worden opgelegd echt noodzakelijk zijn. En hoe dan ook zijn ze stuk voor stuk nefast voor de kwaliteit van het nieuws en voor de werkomstandigheden van de journalisten die achterblijven.

Bij Corelio, *De Morgen* en VMMA – waar de directies de intentie formuleerden om tot collectieve ontslagen over te gaan – is de door de wet-Renault voorziene informatie- en overlegronde van start gegaan. Dat legt in de drie gevallen brede meningsverschillen bloot tussen personeelsdelegaties en directie, zowel over de noodzaak als over de gevolgen van de aangekondigde saneringen. Meer en meer wordt duidelijk dat directies de crisis aanwenden om zonder veel ernstig overleg delen van hun redacties te liquideren of te herstructureren. Voor de achterblijvers liggen nog meer werkdruk en een voortschrijdende flexibilisering – in de vorm van interimcontracten en tijdelijke arbeidsovereenkomsten – in het verschiet. Dit dreigt niet enkel de kwaliteit van de werkgelegenheid maar meer nog de kwaliteit van het nieuwsproduct te hypothekeren.

Intussen is best wel duidelijk dat alle mediahuizen de voorbije jaren meer dan voldoende

reserves konden opbouwen om het (mogelijk) wat moeilijker jaar 2009 te overbruggen. De Persgroep staat zelfs op het punt een mega-overname te realiseren in Nederland. Dat maakt de door haar beoogde ontmanteling van *De Morgen* – die de jongste jaren op de koop toe telkens weer groei cijfers kon laten zien – alleen maar extra schrijnend.

De bekommernis voor het behoud van werkgelegenheid en kwaliteit van het nieuws kwam op 8 januari ook tot uiting tijdens een meeting in de Brusselse KVS. Zowat driehonderd journalisten en andere mediawerkers eisten een andere crisisaanpak vanwege hun uitgevers. Steven Samyn, VVJ-délégué bij *De Standaard*, bestempelde het aangekondigde collectief ontslag van 60 mensen bij Corelio als "een ontslagronde te veel". "We moeten almaar meer doen met steeds minder mensen. Bovendien verdwijnt met de oudere journalisten nog maar eens een deel van het geheugen van de krant." Bert Bultinck, voorzitter van de redactieraad van *De Morgen*, wees erop dat het door De Persgroep beoogde

collectief ontslag van 26 mensen de krant in haar essentie treft. "De kwaliteit en onafhankelijkheid van onze titel staan op het spel." Een metersbreed spandoek met '*De Morgen. Onafhankelijk bloedbad*' op zette de analyse kracht bij.

Meeting VVJ-ACV-ABVV-ACLVB van 8 januari 2009: solidaire protest tegen collectieve ontslagen (Foto Carol Verstraete)

Lode Verschingel, vrijgestelde van LBC, beaamde dat de concurrentie in de mediasector vandaag veel te sterk aan het doorschieten is. "De kwaliteit en het pluralisme van de media lijden daaronder." Verschingel wees ook op de toename van de werkdruk door de vermenging van functies en rollen. VRT-vakbondsman Luc Vandenhoeck ging op dezelfde lijn door. "Spijtig genoeg roept vandaag zelfs de openbare omroep de crisis in om te snijden in het personeel."

Met het kabinet van Vlaams minister-president Kris Peeters (CD&V) wordt verder uitgezocht hoe de beoogde Statengeneraal voor de Vlaamse pers vorm kan krijgen. De overheid verleent sinds geruime tijd royale steun aan de mediasector,

op het federale niveau in de vorm van BTW-vrijstellingen en lage posttarieven, op het communautaire plan in de vorm van onder meer investeringssteun. Die steunmaatregelen worden ingegeven door de democratische en culturele surpluswaarde van de media, maar voor de VVJ betekent dit dan wel dat ze veel nauwer moeten worden gekoppeld aan voorwaarden die werkelijk de kwaliteit van het nieuws betreffen. In dat verband eist de VVJ met aandrang dat de mediahuizen meer aandacht opbrengen voor de bezetting van hun werkvloeren, voor de werkvoorwaarden van journalisten, voor de vergoedingen en auteursrechten van freelancers, en voor de onafhankelijkheid van hun redacties.

Parallel hiermee is een VVJ-werkgroep begonnen met de studie van een mogelijke uitbreiding van het kunstenaarsstatuut naar freelance journalisten. Dit kan het sociaal statuut van de betrokken redacteurs en fotografen aanzienlijk verbeteren. Vlaams minister van Werk Frank Vandebroucke (SPA) toonde alvast een grote bereidheid om dit mee te promoten.

HET EINDE VAN DE FOTOJOURNALISTIEK ?

Pol Deltour
Luc Vanheerentals

Een belangrijk doelwit van de saneringsdrift van de Vlaamse mediabazen en hoofdredacteurs vormen de fotojournalisten. Ongetwijfeld laten de nieuwe technologieën toe dat meer mensen dan vroeger beelden schieten. Maar het dumpen van professionele persfotografen wijst er eveneens op dat het de mediaoverantwoordelijken almaar minder om de kwaliteit en deontologie van hun product is te doen.

Het opzij schuiven van fotojournalisten is al langer aan de gang. Bij *Het Laatste Nieuws* vlogen een paar jaar geleden al een pak regionale medewerkers aan de deur omdat de krant het veel goedkoper afkon met een persbureau. Eind vorig jaar kregen bij *Het Nieuwsblad* 35 regionale persfotografen op een brutale wijze te horen dat hun werk vanaf Nieuwjaar door schrijvende regioreporters zou worden overgenomen. In de woorden van algemeen hoofdredacteur Peter Vandermeersch: "De technologie is zodanig geëvolueerd dat beeldmateriaal niet langer het exclusieve terrein is van specialisten. Met digitale foto's stellen beeldmateriaal versturen via internet is voor iedereen haalbaar en basistechnieken voor fotografie zijn voor iedereen toegankelijk." Zelfs een moratorium van drie maanden kon er voor de Coreliotop niet af. Foto's worden in Groot-Bijgaarden nu nog vergoed a rato van 16 euro per exemplaar.

Begin januari was het aan de zeven eigen fotografen van *De Morgen* om te vernemen dat hun werk niet langer op prijs werd gesteld. Voor de nieuwspagina's zou voortaan een beroep worden gedaan op het aanbod van *Belga* en *Photonews*. Enkel voor de bijlagen en bijzondere reportages kan nog een eigen fotojournalist worden ingeschakeld. Vreemd is dat, aangezien de fotojournalistiek – net zoals de cultuurberichtgeving die ook al ontmanteld wordt – net een van de klassieke kwaliteitslabels is van *De Morgen*. "Blijkbaar hechten de hoofdredactie en layout geen belang meer aan goede nieuwsfotografie", heet het bij de *DM*-fotografen. "In plaats van voor sterke beelden, opteert men gewoon voor mainstreamfoto's die iedereen heeft."

Gigantische concurrentie

Overall staat de fotojournalistiek onder druk. Ook in Nederland leggen uitgevers beeldjournalisten tegenwoordig wurgcontracten met regelrechte afbraaktarieven voor. Wie niet bereid is te werken voor 18 euro per foto (herplaatsingen inbegrepen), kan het schudden.

Op 13 en 14 december vorig jaar organiseerde de Europese Federatie van Journalisten (EFJ) in Parijs nog een congres over de toestand en toekomst van de persfotografie. De uitdagingen zijn enorm, zo bleek. De implosie van het werk en de verschrompeling van de prijzen vloeien immers voort uit een gigantische concurrentie van ander beeldmateriaal. Schrijvende journalisten die met camera's op pad worden gestuurd. Fotopersbureaus die materiaal leveren tegen lagere tarieven. Burgers die worden opgeroepen om beelden door te sturen naar redacties. In Vlaanderen vervulde De Persgroep met zijn tiplijnen op dit vlak een dubieuze pioniersrol. En zopas nog kondigde de Duitse krant *Bild* aan dat

ze via de supermarktketen Lidl digitale camera's verkoopt aan het gunsttarief van 69,99 €. Een en ander "ter bevordering van de burgerjournalistiek"...

"Volgens de mediabazen kan iedereen tegenwoordig foto's nemen", beaamt Peter Maenhoudt, voorzitter van de Vereniging van Vlaamse Beeldjournalisten (VVB). "Foto's hebben in hun ogen dan ook geen waarde meer, en net zomin is er nog enig respect voor de fotograaf." Maar Maenhoudt zegt ook ontgoocheld te zijn over de schrijvende journalisten die bereid blijken het werk van persfotografen over te nemen. "De VVJ zou hierover duidelijk stelling moeten innemen." Persbureaus als *Belga* of *Photonews* stellen met hun 'dumpingprijzen' dan nog een extra probleem. "Om hen te counteren moeten we misschien met alle freelancers een eigen mega-fotoagentschap stichten", aldus Peter Maenhoudt.

Fotografen in actie op de recente meeting van VVJ en vakbonden (Foto Belga)

Wat te doen?

Eén belangrijke troost hebben fotojournalisten wel: beeldmateriaal is in de nieuwsbusiness nooit belangrijker geweest dan nu. Zonder beeld geen nieuws, is het motto dat almaar meer ook in de geschreven pers en op het internet doorwerkt. Dat opent voor persfotografen op zijn minst belangrijke reconversiemogelijkheden binnen een

mediabedrijf. Zo werden bij de krant *Le Soir* onlangs zeven vaste fotografen geheroriënteerd naar de website, waar ze nu ook instaan voor online video's.

Blijft de grote uitdaging om alle mediaverantwoordelijken meer dan ooit te overtuigen van de toegevoegde waarde – in kwaliteit en qua deontologie – van het werk van een professionele beeldjournalist. De fotojournalistiek houdt echt wel meer in dan even op een knopje drukken. En de risico's van het wild publiceren van beelden van burgerjournalisten stijgen met de dag, zo leren de talloze keren dat redacties reeds met onechte en gemanipuleerde foto's of filmpjes werden bedacht.

Intussen is ook de Belgische wet op de erkenning van beroepsjournalisten voor persfotografen aan een facelift toe. Een van de erkenningsvoorwaarden in die wet is dat het journalistieke werk niet wordt gecombineerd met 'commerciële nevenactiviteiten'. "Maar is het dan echt zo fruikend voor onze onafhankelijkheid als we ook eens een opdracht vervullen voor een bedrijf of zelfs een overheid", vraagt bijvoorbeeld persfotograaf Patrick Holderbeke zich af.

Verder kan een uitbreiding van het kunstenaarsstatuut wellicht soelaas bieden aan freelance journalisten die plots worden gedumpt. Zo'n statuut zou hun sociale rechten opleveren die sporen met die van loontrekkenden. Een VVJ-werkgroep buigt zich momenteel over de concretisering van een en ander.

UITGEVERS TREKKEN NIEUW FISCAAL REGIME AUTEURSRECHTEN NAAR ZICH TOE

Frans Wauters
Directeur JAM

Sinds kort is een nieuw fiscaal regime van toepassing op auteursrechten. Zij worden nu beschouwd als roerende inkomsten waarop slechts een bevrijdende roerende voorheffing van 15 % verschuldigd is.

In een toelichting bij de wet, die verscheen in het *Belgisch Staatsblad* van 9 december 2008, stelde minister van Financiën Didier Reynders (MR) dat beroepsinkomsten niet als auteursrechten mogen geherkwalificeerd worden. Toch hebben enkele uitgevers dit onmiddellijk wel gedaan. Hun stelling is dat de wet die herkwalificatie precies heeft doorgevoerd. Daarbij gaan ze voorbij aan de mogelijkheid dat de fiscus de vergelijking met de vorige aangifte zal maken om te beslissen wat mogelijk was en wat niet.

Zelfstandige medewerkers van kranten, tijdschriften en vakbladen hebben, meestal mondeling, vernomen dat zij voortaan hun volledige factuurbedrag als auteursrechten zullen ontvangen. Door de inhouding van 15 procent voorheffing, dit na aftrek van forfaitaire kosten, zou alles voor hen betaald zijn.

De IPM-kranten *La Libre Belgique* en *La Dernière Heure* gingen nog een stap verder. Zij kondigden aan de tarieven zelfs te verlagen, om zo het nieuwe fiscale voordeel mee op zak te steken. *Vers l'Avenir* dan weer schrapte meteen de kilometervergoeding, want die zit nu in de forfaitaire kosten-aftrek die de fiscus toelaat, wordt gezegd.

Uitgeverij Averbode schreef haar medewerkers dat betalingen tot en met 1 maart opgeschort zijn, omdat het zolang wachten blijft op de nieuwe fiches die het mogelijk maken de ingehouden voorheffing aan de fiscus door te storten binnen de 15 dagen. Ook *LLB* en *LDH* hebben hun betalingen sinds december 2008 gestaakt, onaangekondigd... Een aantal zelfstandige journalisten krijgt sinds december geen cent meer uitbetaald.

Inspectie

Wanneer de zelfstandige journalist bij zijn volgende aangifte geen beroepsinkomsten meer vermeldt, maar nog slechts auteursrechten, zal de inspectie dit op basis van de wet en de voorgaande aangiften, niet aanvaarden. En indien zij dat toch zou doen, zijn er gevolgen voor het sociaal statuut, want de zelfstandige zal slechts het minimum betalen voor de

sociale zekerheid.

Voor de medewerker in bijberoep zijn die sociale gevolgen er niet, omdat die al bijdragen betaalt in hoofdberoep.

Voor de journalisten in vast dienstverband lijken er zich niet direct problemen te stellen. Het loon dat betaald wordt op basis van de CAO's, zal beroepsinkomen blijven. Nochtans hebben enkele uitgevers al laten verstaan dat zij voor de volgende generatie van ook vaste journalisten de barema's willen verlagen en een deel vervangen door auteursrechten. Op dat deel van het loon zijn dan minder bedrijfsvoorheffingen en geen sociale bijdragen meer verschuldigd. Als dit gebeurt, zal het natuurlijk wel langer duren vooraleer de journalist in zijn loopbaan het loonplafond bereikt voor de berekening van zijn pensioen- en andere rechten, met alle gevolgen vandien.

Wat, tot slot, als de fiscus volgend jaar de aangifte van (nieuwe) auteursrechten verwerpt? Dan blijft het een open vraag of de uitgever mee de gevolgen zal dragen. Misschien wel, maar dan enkel als hij na een lange gerechtelijke procedure in het ongelijk wordt gesteld.

Moratorium gevraagd

Uiteraard is de Journalisten Auteurs Maatschappij (JAM) niet tegen het toekennen van auteursrechten gekant. Maar voor de beroepsorganisaties AVBB en VVJ, de vakbonden en ook de overheid is het evident dat zij niet zomaar een verloning van journalisten in de vorm van auteursrecht kunnen aanvaarden. Het zou daarom goed zijn dat de politieke verantwoordelijken en de fiscale administratie een norm zouden uitvaardigen en de vergoeding voor het schrijven van artikels zelf zouden opdelen: zoveel procent voor beroepsinkomen, zoveel voor auteursrecht. Want wat een stap vooruit moest zijn voor de auteurs en kunstenaars die steeds onder de vorm van auteursrechten werden betaald (en daarop zwaar werden belast), dreigt zich nu specifiek tegen de journalisten te keren omdat zij problemen met de fiscus kunnen verwachten en een nadeel voor hun sociaal statuut.

Om al die redenen hebben de AVBB/VVJ en de JAM de uitgevers met aandrang gevraagd om voorlopig geen wijzigingen aan te brengen aan hun betalingswijze voor journalisten. Dit tot er van overheidswege meer duidelijkheid komt.

Technische fiche

- Belasting op auteursrechten: 15 %.
- De auteursrechten (beneden 37.500 € niet geïndexeerd of 49.680 € voor 2008) worden beschouwd als roerende inkomsten.
- Boven het niet-geïndexeerde bedrag van 37.500 € worden de inkomsten als beroepsinkomsten beschouwd en als dusdanig belast.
- De voordelige belasting voor de bedragen beneden 37.500 € gebeurt door een voorafhouding door de schuldenaar van een roerende voorheffing van 15 % (voorafhouding die binnen de 15 dagen aan de fiscus moet worden doorgestort).
- Deze voorheffing is bevrijdend voor het auteursrecht. Met andere woorden: de auteur moet deze bedragen niet meer vermelden op zijn jaarlijkse fiscale aangifte.
- De afhouding van 15 % gebeurt na aftrek van forfaitaire beroepskosten. Die zijn vastgelegd op 50 % voor de eerste schijf van 0 tot 10.000 € (13.250 € geïndexeerd voor 2008) en op 25 % op de schijf van 10.000 tot 20.000 € (13.250 tot 26.500 € voor 2008). Op het resterende bedrag is geen forfaitaire aftrek meer mogelijk.

OPROEP

ALGEMENE LEDENVERGADERINGEN VVJ / AVBB

**zaterdag 14 februari 2009 vanaf 10u
in het IPC, Résidence Palace – blok C
Wetstraat 155 te 1040 Brussel.**

TOEGANKELIJK VOOR ALLE LEDEN

Stemrecht (of volmachtrecht) voor erkende beroepsjournalisten die VVJ-/AVBB-lid zijn

Veel redacties – zowel van Vlaamse als Franstalige media – zuchten onder de crisismaatregelen die hun directies denken te moeten nemen. De mediabazen vertonen daarbij ontstellend weinig respect voor hun journalisten en andere werknemers. Al te weinig wordt rekening gehouden met de noodzakelijke bezetting van redacties, de loon- en werkvoorwaarden van zowel weddetrekkende als freelance journalisten, de onafhankelijkheid van redacties en het pluralisme van de pers, en de kwaliteit van het nieuws. Alle VVJ-/AVBB-leden worden daarom met aandrang verzocht meer dan ooit aanwezig te zijn op de algemene ledenvergaderingen van zaterdag 14 februari. Dat moet een nieuw, krachtig signaal opleveren dat kwalitatief nieuws echt niet zonder volwaardige journalistiek kan.

ALGEMENE LEDENVERGADERING VVJ

Agenda:

1. Activiteitenverslag van de Raad van Bestuur
2. Financiën: voorstelling rekeningen 2008 en begroting 2009, décharge van de bestuursleden
3. Raad van Bestuur: aanwijzing van een vertegenwoordiger van de magazinejournalisten
4. Varia

ALGEMENE LEDENVERGADERING AVBB

Agenda:

1. Activiteitenverslag van de Raad van Bestuur, voorgesteld door de voorzitter
2. Financiën: rekeningen 2008 en begroting 2009, voorgesteld door de secretaris-penningmeester; décharge van de bestuursleden
3. Verhouding met de JAM
4. Toenadering tot de Vereniging van Journalisten van de Periodieke Pers
5. Raad van Bestuur: actualisering samenstelling
6. Varia

SOLIDARITEITSMEEETING n.a.v. DE CRISIS IN DE MEDIA

Alle aanwezigen worden na de A.V. uitgenodigd op een glas

Mens achter het nieuws

ERIC DUPAIN (VRT): SPORTPITBULL DIE HARTSLAG 259 TROTSEERDE

Jan Backx

"Ik ben een selfmade man. Koppig, gemotiveerd, een doorzetter... Als journalistieke pitbull zit ik zeer goed in mijn vel. Maar wie weet open ik ooit mijn eigen restaurantje want ik kook heel graag. Als je maar hard werkt en luistert naar goed advies kun je in het leven alles worden, behalve koning. Zo vertel ik het ook aan mijn kinderen, Seppe (13) en Lisse (9)."

VRT-sportjournalist Eric Dupain (40) blaakt van zelfvertrouwen. Ik zit een beetje beduusd aan de andere kant van de tafel want ik ken niets van sport. Maar dat blijkt al snel geen onoverkomelijke hindernis. Mijn gesprekspartner gidst me voortreffelijk. Niet voor niets is hij in een vorig leven rijkswachter en handelsvertegenwoordiger geweest.

Eric Dupain: "Geboren in het notoire 1968, was ik wellicht een *accident de parcours*: mijn enige broer is twaalf jaar ouder. Vader was in het Limburgse Heks zelfstandig houtzager maar werd later chauffeur van graaf 'd Ursel. Op school haatte ik opstelletjes schrijven, alhoewel het me niet ontbrak aan fantasie. Op mijn achttiende wou ik handelsvertegenwoordiger worden. Maar de studie *marketing* schrikte me wat af. Eind 1986 liep ik een letterlijk en figuurlijk *dikke vriend* tegen het lijf: "Hé Eric, ik wil gendarme worden, gaat ge mee naar het examen? Wij worden zeker Bud Spencer en Terence Hill." Ik zei ja... De vriend zakte, maar van mij wilden ze wél een rijkswachter-onderofficier maken. Mooi: ik kon thuis een centje afgeven en hoefde geen legerdienst meer te doen. De opleiding was zwaar, niet alleen fysiek. Stevig blokken op wapens en wetgeving plus de discipline voor lief nemen. Gevoelsmatig slonken de voordelen snel maar het was zeker goed voor

Eric Dupain: 'Eerst de mens, dan pas het nieuws' (Eigen foto)

mijn Frans. Want ik verzeilde in Brussel en deed een caleidoscoop ervaringen op: ordediensten allerlei, vastgeketend rondlopen aan Patrick Haemers, de Heizel- en CCC-processen met hun waanzinnige veiligheidsmaatregelen... In september 1990 vond ik het welletjes. Tijd voor de oude droom: vertegenwoordiger worden. Het werden auto-accessoires. Eerst zelfstandig, dan voor een bedrijf. Tien jaar deed ik het met veel plezier. Toen ze me wilden promoveren tot districtsmanager bedankte ik. Sportjournalistiek, dat was mijn nieuw ding! De aanloop lag in de rallywereld. In mijn gendarmierijtijd was ik één jaartje copiloot geweest van Freddy Loix. We raasden toen rond met een Lancia Delta Integrale. Later stapte Loix over naar Toyota. Toen hij in Spa werd verwacht,

zag ik daarover raar genoeg niets op Teletekst en greep ik naar de telefoon. "Heu, laat u dat nieuwtje maar komen...", klonk het antwoord van de redactie."

"'t Was mijn eerste journalistieke daad. Loix bezorgde me nog meer materiaal: zijn overstap naar Mitsubishi, zijn uit het parcours breken in Monte Carlo. Ik gaf tekst en uitleg aan de VRT-sportredactie. Toen ze iets later een deskredacteur zochten voor de Champions League, diende ik mij aan. Ik moest wel inderhaast negen jaar voetbalgeschiedenis blokken. Maar het lukte. Later deed ik mee aan het examen voor sportjournalist, en alleen voor de stemproef moest VRT-logopediste Christel Lacroix wat aan mijn Limburgs sleutelen. In 2004 geraakte ik gefascineerd door de vermeende EPO-dopingzaak van triatleet Rutger Beke. Ik geloofde die man en ging op eigen houtje zijn dossier uitspitten. Trainer Pieter Timmermans zei heel verbaasd dat ik de eerste journalist was die aandrong op inzage van alle stukken. Twee maanden heb ik erop gestudeerd. Toen er in augustus 2005 in beroep een vrijspraak kwam, werd gezegd dat mijn objectieve berichtgeving over de affaire Beke een grote rol had gespeeld. Ik was plots *onderzoeksjournalist* geworden."

"Tweede evenement was het schandaal rond de *voetbal-Chinees* Zhe Yun Ye. Wedstrijden vervalsen, gokken op matchen. Samen met mijn VRT-collega's Chris Van den Abeele en Tom van de Weghe beet ik me vast in de zaak. Onze *Panorama*-uitzending op 5 februari 2006 ontketende veel commotie, ongelooft en kritiek. Maar het gerechtelijk onderzoek gaf ons later gelijk. De jacht op een mooie primeur, lastige zaken uitvlooiën, ik kan er mateloos van genieten."

Eric vertelt het heel beweeglijk en met hartstocht. Maar zijn fysieke hart speelde hem ooit lelijk parten. "Dat was in oktober 2007. Ik zat op een zondag rustig thuis en voelde me plots doodziek worden. Mijn hart... Spoedopname. De cardioloog geloofde zijn toestel niet: 259 slagen per minuut in rust? Dat kon gewoon niet, ik moest al lang in een irreversibele coma zijn beland. Ze probeerden mijn hart te *resetten*, ik kreeg onder meer vier sessies met die rare strijkijzers tegen mijn borstkas. Uiteindelijk vonden ze wat er mis was: een foute elektrische bedrading van moeder natuur in mijn rechter hartkamer. Ze hebben dat levengevaarlijke *contactje* operatief weggebrand. Sindsdien voel ik me kiplekker. En misschien staaft het ook wel mijn visie op de journalistiek: éerst de mens en dan pas het nieuws."

AANBEVELING OVER IDENTIFICATIE IN EEN GERECHTELIJKE CONTEXT

Op alle redacties is het een heikele kwestie, en ze keert telkens opnieuw terug. Maken we in de gerechtelijke berichtgeving de volledige naam van verdachten, slachtoffers en veroordeelden bekend, en geven we zo nodig ook een afbeelding van hen mee? Of volstaan initialen, en tonen we hoogstens een bewerkte foto of een bewerkt videobeeld, waarbij de volledige identiteit van de betrokkene verborgen blijft voor lezer, luisteraar en kijker?

Een antwoord geven op die vraag is niet eenvoudig en een eenduidige oplossing bestaat er eigenlijk niet. Daarvoor zijn de mogelijke situaties te uiteenlopend. Zeker is dat er altijd twee belangen op het spel staan. Het recht van het publiek om zo volledig mogelijk geïnformeerd te worden enerzijds, en het recht op privacybescherming van eenieder anderzijds. Beide rechten zijn even belangrijk, maar soms weegt de balans door in de richting van de openbaarheid, soms in die van de privacybescherming.

Al van bij zijn ontstaan, in 2002, wordt de Raad voor de Journalistiek geconfronteerd met vragen en klachten over het al dan niet terecht 'namen noemen' van wie in een bericht van gerechtelijke aard aan bod komt. In een aantal gevallen heeft de Raad hierover ook een beslissing genomen, en soms is er geoordeeld dat de betrokken media ten onrechte te veel identiteitsgegevens hadden bekendgemaakt.

Vanuit het publiek wordt immers negatief gereageerd op berichtgeving die de privacy onnodig schendt. Dat bewijzen niet enkel de gegronde klachten bij de Raad voor de Journalistiek, maar ook standpunten die hierover geregeld worden ingenomen door opiniemakers, door belangenorganisaties van slachtoffers of door de orde van advocaten.

Maar algemene regels ontbraken tot nu toe. Binnen de Raad voor de Journalistiek is daarom gewerkt aan een tekst die als hulpmiddel en richtingaanwijzer is bedoeld voor iedere redactie en elke journalist die met het probleem van het 'namen noemen' wordt geconfronteerd.

Over één nacht ijs is daarbij zeker niet gegaan. Al in 2003 heeft op het secretariaat van de Raad een eerste overlegvergadering plaatsgevonden met gerechtsverslaggevers van verscheidene media. Daarna is een enquête uitgevoerd bij

de redacties om na te gaan welke regels en richtlijnen er bij hen nu al bestaan.

Een werkgroep van de Raad heeft zich dan aan het schrijven van een ontwerptekst gezet, waarbij zowel met de beroepsethische principes en de wettelijke vereisten als met de huidige praktijk rekening is gehouden. Bedoeling was immers een tekst uit te werken die zo concreet mogelijke oplossingen voorstelt voor de vragen die kunnen rijzen.

Uiteindelijk heeft de Raad voor de Journalistiek in december 2008, na verschillende besprekingen en amenderingen, de **aanbeveling over identificatie in een gerechtelijke context** goedgekeurd.

De aanbeveling is bedoeld als hulpmiddel voor journalisten die in het kader van de gerechtelijke verslaggeving moeten beslissen over de bekendmaking van identiteitsgegevens van

betrokkenen. De journalist zal daarbij telkens de afweging maken tussen het recht van het publiek op zo volledig mogelijke informatie enerzijds, en het recht op privacy van de persoon over wie bericht wordt anderzijds.

In de aanbeveling worden een aantal situaties besproken, en wordt er telkens aangegeven welke oplossing de voorkeur verdient. In bepaalde gevallen weegt het recht op privacy zwaarder door. Zo zal er in de regel terughoudend worden omgegaan met het geven van volledige identiteitsgegevens, zoals de naam of het beeld, van verdachten, van minderjarigen en van slachtoffers. We moeten ons trouwens afvragen of identiteitsgegevens eigenlijk veel toevoegen aan bepaalde informatie, en of ze

vaak niet overbodig zijn. Maar, uiteraard, zijn er ook situaties waarbij volledige identificatie aangewezen kan zijn, en die worden in de aanbeveling eveneens toegelicht.

De Raad voor de Journalistiek vindt dat de beslissing om een verdachte of een slachtoffer volledig te identificeren bij voorkeur geen inschatting is van de individuele journalist, maar een op de redactie overlegde beslissing. De Raad vraagt dan ook dat de redacties hierover nadenken en een beleid ontwikkelen. De bal ligt nu dus terug in het kamp van de redacties...

Flip Voets
Ombudsman Raad voor de Journalistiek

(Foto PhotoNews)

Aanbeveling over identificatie

Een journalist die in zijn berichtgeving een verdachte, een veroordeelde of een slachtoffer identificeert door woord, tekst of beeld, maakt steeds een afweging tussen het recht van het publiek om zo volledig mogelijk geïnformeerd te worden enerzijds, en het recht op privacy van de persoon over wie bericht wordt anderzijds. Deze belangenafweging maken is niet eenvoudig. Naar gelang van de situatie zal de journalist kiezen voor een volledige identificatie, voor een beperkte identificatie of voor het niet bekendmaken van de identiteitsgegevens. De beslissing om een verdachte of een slachtoffer volledig te identificeren is bij voorkeur geen inschatting van de individuele journalist, maar een op de redactie overlegde beslissing. Dat doet overigens niets af aan het recht van elke journalist om zijn medewerking op een concreet punt te weigeren als hij of zij een bepaalde journalistieke handelwijze beroepsethisch moeilijk vindt.

(Foto PhotoNews)

Deze aanbeveling is bedoeld als een hulpmiddel bij het maken van deze belangenafweging. In de aanbeveling wordt een aantal situaties besproken, en daarbij wordt aangegeven welke oplossing de voorkeur verdient. De specifieke omstandigheden van een concrete situatie kunnen ook tot een andere verantwoorde keuze leiden.

Plicht 5 van de Verklaring der plichten en rechten van de journalist (1971) zegt dat de journalisten 'zich ertoe verplichten het privéleven van personen te eerbiedigen'. Artikel 5 van de Code van journalistieke beginselen (1981) zegt: 'De uitgevers, de hoofdredacteurs en de journalisten moeten de individuele waardigheid en privacy respecteren. Zij moeten elke ongeoorloofde inmenging in persoonlijke pijn en smart vermijden, tenzij overwegingen in verband met de persvrijheid dit noodzakelijk maken.'

Als regel bepaalt het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat privacygegevens bekendmaken slechts kan indien hierdoor een bijdrage wordt geleverd tot een debat van maatschappelijk belang. Recht op privacy en persvrijheid moeten daarom telkens tegenover elkaar worden afgewogen.

Soms verbiedt de wet bovendien uitdrukkelijk het identificeren van betrokkenen in bepaalde situaties. Dit geldt onder meer voor minderjarigen die betrokken zijn in een zaak voor de Jeugdrechtbank (art. 433bis Strafwetboek) en voor slachtoffers van seksueel geweld (art. 378bis Strafwetboek).

Bij de bekendmaking van namen en andere identificatiegegevens in de gerechtelijke verslaggeving wordt daarom een zekere terughoudendheid in acht genomen. Dit geldt ook voor indirecte identificatie. Toch zijn er situaties waarin identificatie aangewezen kan zijn.

Achtereenvolgens wordt in deze aanbeveling de berichtgeving over verdachten, veroordeelden, minderjarigen en slachtoffers toegelicht.

1. VERDACHTEN

Principe

Volledige identificatie wordt vermeden. De voornaam, de beginletter van de familienaam, de leeftijd en de woonplaats kunnen worden bekendgemaakt. Herkenbare beelden worden vermeden.

De mate waarin deze gegevens worden bekendgemaakt hangt hoofdzakelijk af van de ernst van het misdrijf, van de stand van het onderzoek en van het maatschappelijk belang om over de zaak te berichten.

Uiterste voorzichtigheid wordt in acht genomen wanneer er twijfel is over de betrokkenheid van de verdachte. Elke verdachte geniet immers het vermoeden van onschuld en dit dient uit de berichtgeving te blijken.

Uitzondering

Volledige identificatie kan gebeuren in volgende gevallen:

- een ernstig maatschappelijk belang verantwoordt de volledige identificatie;
- de verdachte is een publiek persoon en het maatschappelijk belang verantwoordt de volledige identificatie;
- bij ernstige misdrijven waarbij de schuld aannemelijk is gemaakt, bijvoorbeeld door een bekentenis, een betrapting op heterdaad of uit betrouwbare bron;
- de dader is voortvluchtig en betekent een gevaar voor de samenleving;
- de politie of het gerecht heeft een opsporingsbericht verspreid waarin de identiteitsgegevens zijn bekendgemaakt;

in een gerechtelijke context

- het volledig identificeren van de verdachte kan een waarschuwing betekenen voor mogelijke nieuwe slachtoffers;
- de verdachte komt zelf met zijn verhaal naar buiten en maakt geen bezwaar tegen volledige identificatie.

2. VEROORDEELDEN

Principe

Volledige identificatie kan gebeuren.

De mate waarin deze gegevens worden bekendgemaakt hangt hoofdzakelijk af van de ernst van het misdrijf en van het maatschappelijk belang om over de zaak te berichten.

Uitzondering

- Bij berichtgeving over lichte misdrijven worden enkel de voornaam, de beginletter van de familienaam, de leeftijd en de woonplaats vermeld, en wordt herkenbaar beeld vermeden. Indien de veroordeelde een publieke persoon is, kan evenwel ook bij lichte misdrijven volledige identificatie verantwoord zijn.
- De herintegratie in de maatschappij van een veroordeelde, zijn reclassering, of het lange tijdsverloop na de veroordeling, zijn elementen waarmee de journalist rekening houdt om eventueel af te zien van volledige identificatie.

(Foto PhotoNews)

3. MINDERJARIGEN

Principe

Volledige identificatie van een minderjarige die betrokken is bij strafbare feiten, is niet toegestaan.

Identificatie van een minderjarige die het voorwerp is van een maatregel van de Jeugdrechtbank, is bovendien strafbaar.

Minderjarige slachtoffers worden in de regel niet geïdentificeerd, minstens wordt uiterst terughoudend met deze gegevens omgegaan. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de houding van de ouders.

4. SLACHTOFFERS

Principe

Volledige identificatie wordt vermeden. De voornaam, de eerste letter van de familienaam, de leeftijd en de woonplaats kunnen worden bekendgemaakt. Het gebruik van herkenbare beelden wordt vermeden.

De bekendheid of de instemming van het slachtoffer, of de ernst van de feiten kunnen een volledige identificatie verantwoorden.

Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de vraag van een slachtoffer om niet geïdentificeerd te worden.

Bij slachtoffers worden, indien mogelijk, de identiteitsgegevens pas bekendgemaakt nadat blijkt dat het slachtoffer of de rechtstreekse familie is verwittigd.

Uitzonderingen

- minderjarige slachtoffers worden in de regel niet geïdentificeerd, minstens wordt uiterst terughoudend met deze gegevens omgegaan;
- identificatie van slachtoffers van seksueel geweld is bij wet verboden, tenzij met hun schriftelijke toestemming of die van de onderzoeksmagistraat.

(Foto PhotoNews)

Brussel, 11 december 2008

Waarop is de aanbeveling gebaseerd?

De aanbeveling over identificatie in een gerechtelijke context houdt onder meer rekening met de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg en met de Belgische strafwet. Ook wordt enkele keren verwezen naar het begrip 'maatschappelijk belang' om bekendmaking van de identiteit te verantwoorden. Als achtergrondinformatie gaan we daarom wat verder in op die 'bronnen' van de aanbeveling.

1. De jurisprudentie van Straatsburg

Het Hof voor de Mensenrechten in Straatsburg heeft al talrijke arresten geveld die voor de journalistiek van belang zijn. Meer bepaald als het gaat over de verhouding tussen privacybescherming en bekendmaking van persoonlijke gegevens, bevatten de arresten van de zaak *Caroline van Hannover tegen Duitsland* en van de zaak *Ciné Revue tegen België* nuttige overwegingen.

Het arrest *Caroline van Hannover t/ Duitsland* bevat volgende relevante passages:

« *Il faut prendre en compte le juste équilibre à ménager entre l'intérêt général et les intérêts de l'individu.* »
 « *Cette protection de la vie privée doit être mise en balance avec la liberté d'expression garantie par l'article 10 de la Convention.* »
 « *(La Cour) a toujours mis l'accent sur la contribution que la parution de photos ou d'articles dans la presse apportait au débat d'intérêt général.* »

In zijn conclusies zegt het Hof:

« *La Cour considère que l'élément déterminant, lors de la mise en balance de la protection de la vie privée et de la liberté d'expression, doit résider dans la contribution que les photos et articles publiés apportent au débat d'intérêt général.* »
 (EHRM, *Von Hannover t/ Duitsland*, 24 juni 2004)

Het arrest *Leempoel en Ciné-Revue t/ België* vat de visie van het Hof op volgende wijze samen:

« *Dans les affaires relatives à la mise en balance de la protection de la vie privée et de la liberté d'expression dont la Cour a eu à connaître, elle a toujours mis l'accent sur la nécessité que la publication d'informations, de documents ou de photos dans la presse serve l'intérêt public et apporte une contribution au débat d'intérêt général (voir, récemment, Tammer c. Estonie, no 41205/98, CEDH 2001-I, §§ 64 et suiv.; News Verlags GmbH & Co. KG, précité, §§ 52 et suiv., CEDH 2000-I; et Krone Verlag GmbH & Co. KG c. Autriche, no 34315/96, §§ 33 et suiv., 26 février 2002). S'il existe un droit du public à être informé, droit essentiel dans une société démocratique qui, dans des circonstances particulières, peut même porter sur des aspects de la vie privée de personnes publiques, notamment lorsqu'il s'agit de personnalités politiques (Editions Plon, précité, § 53), des publications ayant eu pour seul objet de satisfaire la curiosité d'un certain public sur les détails de la vie privée d'une personne, quelle que soit la notoriété de celle-ci, ne saurait passer pour contribuer à un quelconque débat d'intérêt général pour la société (Von Hannover, précité, § 65, ainsi que, mutatis mutandis, Campmany y Diez de Revenga et Lopez Galiacho Perona c. Espagne (déc.), no 54224/00, CEDH 2000-XII, Julio Bou Gibert et El Hogar Y La Moda J.A. c. Espagne (déc.), no 14929/02, 13 mai 2003).* »
 (EHRM, *Leempoel en Ciné-Revue t/ België*, 9 november 2006)

2. De Belgische strafwet

De Belgische strafwet verbiedt uitdrukkelijk de identificatie van jongeren die onder de jeugdrechter staan en van slachtoffers van seksueel geweld. Enkel zeer uitzonderlijk kan hiervan afgeweken worden, zo bepalen de artikelen 433bis en 378 bis van het Strafwetboek.

Artikel 433bis van het Strafwetboek

« Publicatie en verspreiding van het verslag van de debatten voor de jeugdrechtbank, voor de onderzoeksrechter en voor de kamers van het hof van beroep die bevoegd zijn om over het hoger beroep tegen hun beslissingen te oordelen, door middel van boeken, pers, film, radio, televisie, of op enige andere wijze, zijn verboden.

Alleen de motieven en het beschikkend gedeelte van de in openbare terechtzitting uitgesproken rechterlijke beslissing vormen, onder voorbehoud van de toepassing van het derde lid, hierop een uitzondering.

Publicatie en verspreiding door middel van welke procédés ook van teksten, tekeningen, foto's of beelden waaruit de identiteit kan blijken van een persoon die vervolgd wordt, of ten aanzien van wie een maatregel is genomen als bedoeld in [de artikelen 37, 39, 43, 49, 52, 52quater en 57bis van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade] of in de wet van 1 maart 2002 betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, zijn eveneens verboden. Hetzelfde geldt voor de persoon ten aanzien van wie een maatregel genomen is in het kader van de rechtspleging als bedoeld in artikel 63bis van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

Overtreding van dit artikel wordt gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot twee jaar en met geldboete van driehonderd euro tot drieduizend euro of met een van die straffen alleen. »

Artikel 378bis van het Strafwetboek

« Publicatie en verspreiding door middel van boeken, pers, film, radio, televisie of op enige andere wijze, van teksten, tekeningen, foto's, enigerlei beelden of geluidsfragmenten waaruit de identiteit kan blijken van het slachtoffer van een in dit hoofdstuk genoemd misdrijf zijn verboden, tenzij met schriftelijke toestemming van het slachtoffer of met toestemming, ten behoeve van het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek, van de procureur des Konings of van de met het onderzoek belaste magistraat. Overtredingen van dit artikel worden gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot twee jaar en met geldboete van driehonderd frank tot drieduizend frank of met een van die straffen alleen. »

3. Het algemeen belang

Een definitie van het algemeen belang geven is niet eenvoudig. Toch is het een notie die geregeld opduikt in allerlei beroepsethische codes. De Britse *Press Complaint Commission (PCC)* heeft in de bijlage bij haar code een omschrijving gegeven van wat ze van algemeen belang acht, en die omschrijving kan ook de journalistiek bij ons inspiratie bieden.

- 1 *The public interest includes, but is not confined to:*
 - i) *Detecting or exposing crime or serious impropriety.*
 - ii) *Protecting public health and safety.*
 - iii) *Preventing the public from being misled by an action or statement of an individual or organization.*
2. *There is a public interest in freedom of expression itself.*
3. *Whenever the public interest is invoked, the PCC will require editors to demonstrate fully how the public interest was served.*
4. *The PCC will consider the extent to which material is already in the public domain, or will become so.*
5. *In cases involving children under 16, editors must demonstrate an exceptional public interest to over-ride the normally paramount interest of the child.*

FOTO- EN FILMPERSPRIJS VLAANDEREN 2008

OPROEP EN REGLEMENT

Met deze wedstrijd wil de Vlaamse Vereniging van Beeldjournalisten (VVB) het werk van de vele persfotografen en perscameramensen onder de aandacht brengen. Mede dankzij hun werk en inzet krijgt het dagelijkse nieuws een gezicht.

Kandidaten kunnen meedingen naar de volgende prijzen:

- een Prestigeprijs Foto en een Prestigeprijs Film, gesponsord door BASF Antwerpen en RENAULT Retail Group
- een bijzondere beeldpersprijs (foto- of filmjournalistiek), gesponsord door de VVJ

De organisatie van de Foto- en Filmprijs 2008 wordt mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Provinciebestuur Antwerpen en het Departement Cultuur, Sport en Media van de Vlaamse Overheid.

REGLEMENT

Artikel 1.

Alleen leden van de Vlaamse Vereniging van Beeldjournalisten, met andere woorden beeldjournalisten die lid zijn van de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ), kunnen deelnemen aan de wedstrijd.

Artikel 2.

Voor de Foto- en Filmpersprijs Vlaanderen 2008 komen alleen opnamen in aanmerking die in de loop van 2008 werden gerealiseerd.

Artikel 3.

Persfotografen kunnen voor de **Prestigeprijs Fotojournalistiek** maximaal drie foto's insturen. De inzendingen moeten in JPG ten laatste op 1 maart 2009 in het bezit zijn van het secretariaat van de wedstrijd (adres: zie onderaan). De beelden moeten voorzien zijn van een informatieve ondertitel. De poststempel geldt als datum. Geprinte foto's worden niet aanvaard, tenzij het deelnemers betreft die analoge werken.

Artikel 4.

Perscameramensen kunnen voor de **Prestigeprijs Filmjournalistiek** maximaal drie opnamen insturen van maximaal 3 minuten ieder. Deze moeten eveneens ten laatste op 1 maart 2009 op DVD afspelbaar via Windows Media Player, in het bezit zijn van het secretariaat van de wedstrijd (zie hieronder). De poststempel geldt als datum. De beelden moeten voorzien zijn van een beknopte situering.

Artikel 5.

De inzendingen zijn anoniem. De deelnemers vermelden op alle inzendingen een zelf te bepalen code bestaande uit drie letter- en cijfertekens (bijvoorbeeld ABC 123). In een blanco briefomslag, waarop alleen hun code staat en die met hun inzending wordt meegestuurd, vermelden zij hun identifi-

catiegegevens (hun code, naam, adres, telefoonnummer, e-mail adres). Deze enveloppe wordt na afloop van de jury geopend in aanwezigheid van de jury. Eén deelnemer kan meer dan één prijs ontvangen.

Artikel 6.

Voor de Foto- en Filmpersprijs 2008 worden de volgende prijzen uitgereikt:

- **Prestigeprijs Fotopers: 1000 euro**
- **Prestigeprijs Filmpers: 1000 euro**
- **Prijs van de VVJ: 750 euro**

De bekendmaking van het juryrapport en de uitreiking van de prijzen zal plaats hebben in Antwerpen.

Artikel 7.

De jury wordt samengesteld uit personen die professioneel betrokken zijn bij fotografie of camerawerk. Wanneer een jurylid zelf een actief beeldjournalist is, kan hij/zij uiteraard niet deelnemen aan deze persprijs. Ook directe familieleden van deelnemers vallen buiten beschouwing.

De beslissing van de jury is onherroepelijk. Over haar beslissing wordt geen briefwisseling gevoerd. De jury kan beslissen om een prijs niet toe te kennen. Zij motiveert deze beslissing in het juryrapport.

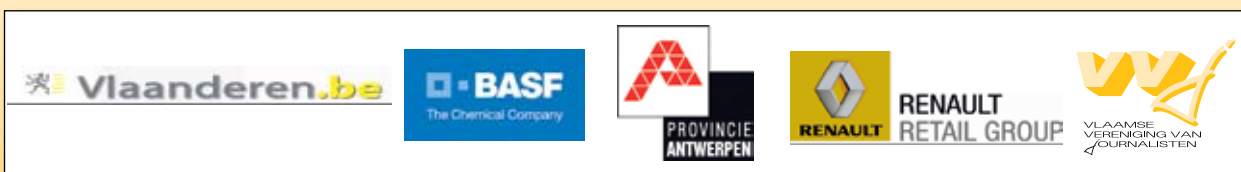
Artikel 8.

De organisatoren behouden het recht om becroonde opnamen, zonder reproductierechten, ter beschikking te stellen van de pers en de bedrijfsbladen van de sponsors of subsidiërende overheden. De naam van de beeldjournalist moet uiteraard worden vermeld.

Artikel 9.

Het secretariaat van de wedstrijd wordt waargenomen door de afdeling Antwerpen-Limburg van de VVB.

Secretariaat Foto- en Filmpersprijs 2008
t.a.v. Mieke Abel - Schotenstraat 83 2960 Brecht
03/636.03.62.62 0479/99 17 44 mieke.abel@telenet.be

Iconen van de Vlaamse journalistiek

MARC REYNEBEAU: 'ELK ARTIKEL SCHRIJF IK

*Marc Reynebeau stapte in 2003 over van Knack naar De Standaard. In zijn jongste boek *Struikelend door 'Ik heb een vorm van mentale claustrofobie.'**

"Iedereen leest iets anders in een boek. Iedereen leest wat hij wil lezen. Dat wist ik al langer als journalist, maar bij de reacties op *Struikelend door het leven* is het me nog meer opgevallen dan anders. Ik beschrijf bijvoorbeeld een reis naar Marrakesh, waar ik op stap ben met een zekere Nuria. Sommigen hebben me gevraagd: 'Had jij een relatie met dat meisje?' Want uitleg daarover geef ik niet, omdat dit in de opbouw van het verhaal niet ter zake doet. Maar veel mensen hebben dus een grote nieuwsgierigheid naar feitelijkheid, naar 'de waarheid'. Terwijl de waarheid niet bestaat. Er is altijd een hoek af.

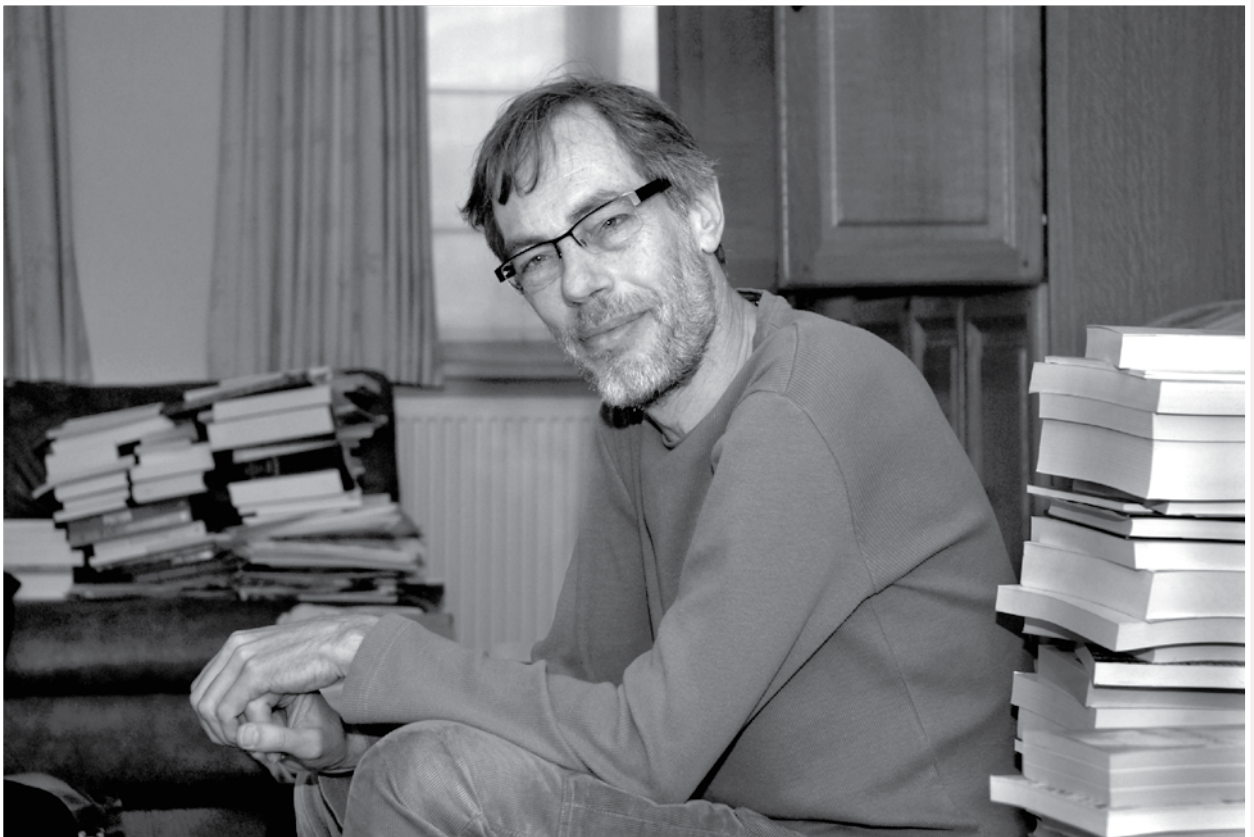
In *Struikelend door het leven* heb ik bewust veel leugens gestopt: situaties veranderd of samengevoegd, personages weggelaten en toegevoegd. Ik heb namelijk noch de leeftijd noch het statuut om echte memoires te schrijven. Mijn persoonlijke ervaringen zijn alleen maar interessant in de mate dat ze iets zeggen over het wezen van de mens. Bovendien: je mag je eigen herinneringen nooit vertrouwen. Want niets zo misleidend als het geheugen. 't Is beter dat je je daarvan bewust bent dan dat je er een heilig vertrouwen in stelt. Ik heb het vorige zomer nog aan den lijve ondervonden, toen ik toevallig opnieuw in Marrakesh was. In het boek vertel ik

over hoe ik me, bij het buiten rijden van de stad, concentreer op de onverstoorbare sereniteit van de eindeloos lange rijen platanen. Ik heb nu gemerkt dat er geen fluit van klopte: het zijn helemaal géén platanen. Alleen lijken de stammen er een beetje op en zo zijn het in mijn herinnering platanen geworden.

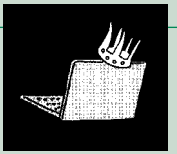
Ik heb drie mensen vetorecht gegeven over het boek. Want al zijn de feiten erin niet van belang omwille van zichzelf, het is mogelijk dat mensen zich erin herkennen. Ik moest toch een beetje fair blijven tegenover hen. Maar het verbieden konden ze natuurlijk niet. Ze mochten hoogstens nog wat extra leugens toevoegen." (lucht)

"Ik trouwde en werd al vader toen ik nog geschiedenis studeerde aan de Gentse universiteit. Ik was een ijverig student, die graag naar de les ging. Daarnaast werd ik ook lid van de studentenvereniging Vlaamse Geschiedkundige Kring. Op een gegeven ogenblik ben ik zelfs toegetreten tot het bestuur. Maar daarin zat een verborgen agenda: zo kon ik hoofdredacteur van het ledenblad worden.

Als je op zo'n jonge leeftijd vader wordt, moet je je verantwoordelijkheid opnemen. Daar wordt een mens niet rusti-

"De manier waarop er in het café – en zelfs in de media – gesproken wordt over de Walen, Brussel-Halle-Vilvoorde en Leterme is niets meer dan achtergrondgezoem, om niet te zeggen gezever." (Foto Maitrise)

ALSOF HET VOOR DE EEUWIGHEID IS'

het leven houdt hij zichzelf onder het vergrootglas. Ontmoeting met een observator van het vlietende bestaan.

ger van. Ik moest zorgen dat vrouw en kind te eten hadden. Zonder een klaagzang te willen afsteken: ik heb lang geen auto gehad, geen televisie, zelfs geen telefoon. Gewoon omdat ik dat niet kon betalen. Dat ben ik nooit vergeten, dus leef ik nog altijd relatief zuinig. 't Is niet mijn ambitie om veel geld te hebben. Mijn ambitie heet veeleer: zekerheid. En een arbeidscontract, zoals ik er nu een heb bij *De Standaard*, is zekerheid. Ik heb dat nodig, want ik ben een administratieve kluns. Ik moet nog facturen sturen voor prestaties die ik maanden geleden heb geleverd, terwijl ik me blauw betaald aan nalatigheidsintresten voor gas en elektriciteit. In dat opzicht ben ik een dief van mijn eigen portemonnee.

Toch weiger ik te werken alléén maar voor het geld. Er was een tijd dat op de beurs spelen uitsluitend iets was voor rentenierende oude *pekes*. Tot in de jaren negentig de beleggershype opdook. Opeens moest iedereen naar de beurs. Ik zag al die mannen en vrouwen zich focussen op de beurskoersen en dat begreep ik niet. Niet dat ik nee zou zeggen als iemand me morgen een miljoen euro cadeau doet, maar ik wil in de eerste plaats toch plezier hebben in mijn werk. Daarom vind ik het niet erg om ook voor kleinere blaadjes te schrijven. En van sommige van mijn boeken weet ik van tevoren: daar verdien ik, in verhouding met de energie die ik erin steek, geen rotte euro aan. Maar dat is het leuke van journalistiek: het verrijkt mij als persoon. Elk artikel schrijf ik dan ook alsof het voor de eeuwigheid is – al beseft ik maar al te goed dat morgen de vis erin wordt gedraaid. Wat dan nog? Het moet juist zijn, want mijn naam staat eronder."

"Met de dichter Paul Van Ostaijen deel ik de overtuiging: een ideaal hebben is niet slecht, zolang je maar beseft dat je het nooit voor elkaar krijgt. Van Ostaijen omschreef het als 'het heimwee naar het vaderland van het volmaakte weten en het besef van de ijdelheid van elke menselijke poging daartoe'. Helaas zien nogal wat mensen dat niet in. Idealisten zijn

er rotsvast van overtuigd dat het wél zal lukken. Het moet. Gaandeweg worden ze dan radicaler, tot ze op den duur zelfs kiezen voor terrorisme. En zelfs daarmee halen ze het niet. Zo maken ze niet alleen zichzelf ongelukkig, maar ook iedereen rondom zich.

*"Niets is zo misleidend als het geheugen."
(Foto Maitrise)*

niet te zeggen gezever. Maar dat creëert ondertussen wel een bepaald klimaat. Dat mechanisme heeft Claus al 25 jaar geleden prachtig beschreven."

"Nadat ik was afgestudeerd, heb ik eerst een tijdje op de culturele dienst van de stad Gent gewerkt. Het was niet mijn roeping, maar ik zat er ook niet tegen mijn zin. Zo heb ik bijvoorbeeld Jan Hoet leren kennen. Toch wilde ik liever journalist worden. Eerst ging ik op losse basis schrijven voor *De Gentenaar* en *De Standaard*, later voor *Knack*. Naar aanleiding van de vijftigste sterfdag van Van Ostaijen maakte ik een groot artikel over hem. *Knack*-hoofdredacteur Frans Verleyen

In Hugo Claus heeft me dan altijd weer zijn dualiteit gecharmeerd. Het dollen met zijn actrices tegenover de enorme sérieus in zijn werk. Zich overgeven aan onnozelheden, maar ondertussen toch continuïteit en diepgang nastreven. Dat is mooi. Naar aanleiding van de 25ste verjaardag van het verschijnen van *Het verdriet van België* heb ik het boek nog eens herlezen. Toen is me opgevallen hoezeer het nog overeind blijft. De oorlog is er – behalve op het einde, met het bombardement op Kortrijk – niet zozeer in aanwezig als gebeuren, maar alleen als onderwerp in de gesprekken. 't Is een permanent achtergrondgezoem van mensen die er hun eigen ideeën op na houden: de Joden zijn zo, de Duitsers zijn zo... Maar ze weten van niks, het is allemaal van horen zeggen. Precies hetzelfde mechanisme hebben we de afgelopen maanden meegemaakt met de Belgische politiek. Want de manier waarop er in het café – en zelfs in de media – gesproken wordt over 'de Walen', Brussel-Halle-Vilvoorde en Leterme is ook niets meer dan achtergrondgezoem, om

Iconen van de Vlaamse journalistiek

vond het blijkbaar heel goed: er was net een vacature bij het magazine en hij vroeg me of ik die wilde invullen. Ik ben er een kwarteeuw gebleven. Jarenlang was ik de jongste van de redactie, in het begin tussen coryfeeën als Johan Anthierens en Johan Struye.

Verleyen is inmiddels al een hele tijd dood. Ik brand geen kaarsjes voor hem, zijn foto staat ook niet op mijn kast, maar het was wel een man van wie ik zeg: blij dat ik hem heb gekend. Aanvankelijk was hij natuurlijk vooral mijn baas, en een baas hoor je te haten. (*lacht*) Ik heb veel van hem geleerd, hij gaf me kansen en vrijheid, en hij liet graag zijn appreciatie blijken. Het dierbaarst zijn mijn herinneringen aan de ontelbare keren dat we samen op café zaten. We hebben veel gedronken, terwijl het gelukkig nooit over het voetbal ging, maar over een van zijn vele fascinaties: Schubert, archeologie, Felix Timmermans...

In 2003 ben ik naar *De Standaard* overgestapt. Er wordt gezegd 'omdat ze bij *Knack* vonden dat hij te veel met televisieprogramma's bezig was', maar dat was het voorwendsel. Als dat écht het probleem was, dan voorziet de sociale wetgeving allerlei procedures om een werknemer die niet behoorlijk functioneert, in het gareel te houden. Maar ik heb een blanco sociaal dossier. Nee, de ware reden was een conflict met Rik Van Cauwelaert, de opvolger van Verleyen, over de richting waarin hij *Knack* wilde laten evolueren: 't is een populistischer, rechtser blad geworden. En er speelden ook nog een paar persoonlijke dingen mee, maar daar zwijg ik liever over.

Ach, 't is een afgesloten hoofdstuk voor me. Ergernis vind ik energieverspilling, dus ik tracht het tot een minimum te beperken. Kwalijke

ervaringen probeer ik altijd zoveel mogelijk te vergeten. Ik ben gescheiden, dat was geen leuk einde van mijn huwelijk, maar ook daarvan wil ik alleen het prettige onthouden. Kunnen vergeten is een zegen. Hetzelfde met mijn vertrek bij *Knack*. Achteraf heb ik me zelfs gerealiseerd: goed dat het is gebeurd, want anders zat ik daar nog altijd wellicht een beetje te verkommeren. Nu heb ik bij *De Standaard* een heel nieuwe omgeving die me erg bevalt. Al hadden er iets meer cafés in het industriepark van Groot-Bijgaarden mogen zijn. Bij *De Standaard* val ik een beetje buiten het normale dagbladritme: ik heb mijn column en ik werk vooral voor de weekendbijlage. In theorie zou ik ook een zelfstandig publicist kunnen zijn, maar zoals het nu is, past het beter bij mijn karakter. Ik heb het gezien bij Johan Anthierens, die ik op zijn best vond toen hij vast in dienst was van *Knack*. Later werd hij een zwerfkat in de journalistiek. Ik kreeg toen de indruk dat hij daardoor onvoldoende rust vond om echt zijn ding te doen. Het zou mij niet anders vergaan, vrees ik: ik ben iemand die amper zijn belastingbrief ingevuld krijgt. Ik heb een structuur nodig, waarbinnen ik voldoende speelruimte krijg. Wat dat betreft, benadert een krant als *De Standaard* het ideaal. Er is voldoende mogelijkheid tot afwisseling. Ik hoef me van een heleboel dagelijkse dingen niks aan te trekken, maar ik heb intussen wel al voor alle rubrieken geschreven, inclusief de sportbladzijden. Ik heb een loon en tracht dat waar te maken."

"Ik heb een vorm van mentale claustrofobie: als ik lang met hetzelfde bezig ben, word ik het kotsbeu en wil ik totaal iets anders doen. Dat is ook de reden waarom ik nooit echt een

academische carrière heb geambieerd. Begin jaren tachtig werkte ik even halftijds voor *Knack*, terwijl ik de andere helft van de tijd wetenschappelijk medewerker aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam was. Na één jaar al maakte ik me de bedenking: volgend jaar moet ik weer precies dezelfde cursussen geven. Die gedachte ervoer ik als bedreigend en ik ben ermee opgehouden. Later zou een buitengewoon hooglerarschap me misschien wél aantrekken. Tja, alles waar 'buitengewoon' voor staat, trekt me aan – vooral omdat het in dit geval alleen maar betekent: 'niet fulltime'.

Door de televisie ben ik een klein BV-tje geworden, zeker niet van het gehalte Koen Wauters of Urbanus. Ik heb het niet nagestreefd, 't is me overkomen. Het heeft zijn voordelen. Ik heb het al voorgehad dat mij in een hotel meteen de suite aangeboden werd. Een andere keer kreeg ik in een vliegtuig een upgrade. Laat het een compensatie zijn voor al die keren dat iemand me per se zijn leven wil vertellen, terwijl ik op de tram sta te wachten. Maar ik blijf beleefd tegen iedereen. Ook tegen de verwaarde dorpsfilosoof die me toevallig in de frituur ontmoet en die meent me duidelijk te moeten maken dat hij me maar een onnozelaar vindt. En tijdens de Gentse Feesten blijf ik na middernacht bij voorkeur thuis. Want dan willen degenen die me wél sympathiek vinden en die al wat gedronken hebben, me pinten offreren – waarvan, zo leert de ervaring, ze jammer genoeg de helft over me uitgieten. Ik heb voor zulke toestanden te weinig sociaal talent. Ik weet nooit goed wat ik moet zeggen, ik kan niet zo makkelijk praatjes

maken met mensen over om het even wat. Aan de andere kant ben ik een ijdeltuit, zoals iedereen. Als ik mijn mening over een complexe materie heb proberen te verwoor-

den in de beperkte ruimte van een column en ik krijg daar positieve feedback op, dan ben ik blij. Omdat me dat sterkt in de mening dat ik niet op het verkeerde spoor zat."

"Stefan Hertmans heeft eens beschreven hoe hij als puber een boek zat te lezen, terwijl hij hoorde hoe zijn leeftijdgenoten buiten de meisjes achterna aan het zwemmen waren. Daar kan ik me wel iets bij voorstellen. 't is mijn geluk dat ik voor een massamedium werk: de journalistiek verplicht me buiten te komen en mensen te ontmoeten. Het neutraliseert voor een flink deel mijn mensenschuwheid.

Rond mijn veertigste dacht ik: ik wou dat ik al met pensioen kon gaan. Het leek in alles op een vroege midlifecrisis, maar zo voelde het niet aan, toch niet in een negatieve betekenis. Misschien wilde ik gewoon van het gejaag af. Ik ben inmiddels de vijftig voorbij. Ik heb enkele boeken geschreven waarvan ik – dat is wel héél pretentiefus – durf te zeggen dat ze iets hebben bewerkstelligd: *Apollo's klacht* over cultuurpolitiek en *Het klauwen van de leeuw* met een nieuwe kijk op het flamingantisme. Maar in wezen voel ik me nog altijd een jongetje van dertien. Dat is de leeftijd waarop je geen klein kind meer bent, maar ook nog niet volwassen. Een toestand waarin je nog kunt denken: láter, als ik groot ben, als ik een serieuze mens ben... Wat in mijn geval nog niet voor de nabije toekomst is. En als ik op een dag sterf en moet terugkeren omdat reïncarnatie wel degelijk blijkt te bestaan, laat het dan zijn als een stofje. Zo minimaal mogelijk. Genoeg is genoeg en trop is te veel. Je had me toch niet opgezet willen zien voor een volgende *Körperwelten*-tentoonstelling?"

Scheef bekeken

"Ik begrijp niet waarom *De Morgen* zou moeten afslanken. De verkoopscijfers zijn goed en De Persgroep overweegt een overname van *Het Algemeen Dagblad*. Ik ben nooit een communist geweest, maar dit is toch de perversiteit van het kapitalisme."

Rik Torfs in *Humo* van 30 december 2008

"Wanneer uitgevers worden gekarikaatiseerd als bang, kortzichtig en gierig, begrijp ik niet over wie het gaat. De Vlaamse uitgevers zijn nog echte uitgevers en hebben niet – zoals vaak in het buitenland – hun media uitverkocht aan financiële groepen die met geleend geld een (tijdelijk?) imperium hebben opgebouwd, en dat nu, midden in de kredietcrisis, op hun titels moeten verhalen. (...) Wie als uitgever nu niet ingrijpt, zet de toekomst van zijn titels op het spel. En dat zou pas onverantwoord zijn. Geloof me, besparen is niet leuk. Maar het is – hoe pijnlijk ook – niet meer dan een kleine stap terug, die geen afbreuk doet aan de richting die Vlaamse uitgevers al een jaar of tien geleden zijn ingeslagen."

Marc Vangeel, ceo van Concentra Media, in zijn nieuwjaarstoespraak

"Beste VVJ, ik stap uit de journalistiek nadat ik in september op een zeer unfaire manier door *Het Laatste Nieuws* aan de deur ben gezet. Ik heb het gehad met het schijnzelfstandigenstatuut en ik ga een fatsoenlijke job zoeken."

Een (ex-)journalist reageert op de VVJ-uitnodiging om opnieuw lid te worden

"Ontslagen, inkrimping van mensen en middelen, het maakt veel journalisten bang. Nochtans zijn zeker in een persbedrijf mensen absoluut de belangrijkste factor. Een magazine of een krant bestaat niet zonder gedreven bladenmakers, journalisten en vormgevers, die er in slagen het bedrukte papier te doen leven. Als dat wonderbaarlijke proces niet tot stand komt, is het inderdaad niets meer dan een 'boekje'. Er zijn naar mijn gevoel te veel 'boekjes' tegenwoordig, en steeds meer bladen dreigen boekjes te worden door het snoeien in middelen en competente mensen, door te snoeien in het geheugen van redacties."

Tessa Vermeiren in haar afscheidspeech voor de Roulartacollega's op 17 december 2008

"Milo is niet meer. Hij was nochtans een gezonde baby, die een plaats veroverde in de harten van tienduizenden lezers. Maar niet in die van de adverteerder. Gemiste kans, marketeers: u had ons, midlifers, beter gepakt nu we nog in te palmen zijn."

Annemie Speybroeck, (ex-)hoofdredacteur van het door Sanoma opgedoekte *Milo*, in

haar afscheidsedito van januari 2009

"Er moet meer aandacht komen voor de foto's, het werk van de fotografen moet sterker geapprecieerd worden. Ik durf hier het woord *respect* gebruiken."

Michel Vandersmissen, hoofdredacteur van *Het Nieuwsblad*, in het Corelio-bedrijfsblad *Schakels* van de zomer 2008. Geen half jaar later zet Corelio brutaal 35 freelance persfotografen op straat.

"Wat mij verontrust is dat ze bij *de Morgen* beweren dat je na het ontslag van een kwart van de redactie het verschil niet gaat merken. Dat kan toch niet?"

Goedele Liekens in *Humo* van 30 december 2008

"De eersten die snappen wat er gebeurt, zijn journalisten. Af en toe is er wel in te emotionele termen over de kredietcrisis geschreven. De woorden *angst* en *vrees* vielen nogal eens en daarmee hebben

journalisten bijgedragen aan de versneling van de negatieve tendensen."

De Nederlandse hoogleraar communicatiewetenschap Jan Kleinnijenhuis in *NRC Handelsblad* van 27 december 2008

"Hebben we eigenlijk iets aan een bladzijdenlange analyse van elk sms'je tijdens een regeringsvorming, of aan tv-interviews waarin de geïnterviewde geen twee zinnen kan afmaken? Schieten we op met méér faits divers, méér pietluttigheden, méér gehakt stro?"

Leo Neels, hoogleraar mediarecht, in *Knack* van 7 januari 2009

"Vrouwen kijken op naar types als Marc Reynebeau en ook mijn collega Jan Becaus, die iets heel mysterieus heeft. Toch niet naar zo'n stille, misschien ook wat saaie jongen als ik?"

Omzeggens slimste mens ter wereld Freek Braeckman in *Dag Allemaal* van 30 december 2008

NEWSNIGHT 7
Perskring Kortrijk
Vrijdag 13 februari 2009
Deuren: vanaf 20u30

Win een gratis nacht in
DAMIER
PRAATCAFÉ tot 23u,
daarna alle remmen los...
met onze Pers DJ's
ZAAL HEERLIJKHEID
Zeger Van Heulestraat 60 Heule
(nabij overweg aan station)

Kaarten verkrijgbaar bij alle leden.

MEYHUI GEDERTE TAFEL - INTERIEUR
HUIWELIJKS-EN VERLANGIJKEN
GESCHENKEN - COOKSHOP
WEEKLY nu Dambaal 11 8500 KORTRIJK

VVK: € 5
ADD: € 6

unizo
LANO My kind of carpet!

abelag **eandis**

DE COMPUTER FABRIEK **BARCO** Visibly yours

BOETIEK **DC** **Xpo Kortrijk**

boetiek **busworld** **GARAGE FILLIEUX** Kortrijk

MATEXPO 2009

MITSUBISHI MOVERS

www.perskringkortrijk.be

De deadline voorbij

DE STEM

Een estafettecolumn van
Stijn Tormans (Knack)

Hoeveel jaar de NMBS ons leven korter gemaakt heeft, weten we niet. Maar het zullen er veel zijn.

Als het een beetje vriest, ligt het halve spoornet plat. Als het te warm is ook. En in de periodes daartussen is het vingers kruisen. Maar er is een verklaring voor: het komt allemaal, volgens de NMBS-woordvoerder, omdat we over 'één van de modernste spoorweginfrastructuren ter wereld' beschikken. Nee, dit land houdt niet op met ons te verbazen.

Een tijd geleden stonden we op een perron van een van de modernste spoorweginfrastructuren ter wereld. Te vloeken op een trein die weer niet kwam. De stem boven ons had al een paar keer geroepen dat 'de trein een onbepaalde vertraging had. Waarvoor onze excuses'. En wij hadden teruggeroepen dat hij zijn excuses mocht houden – er zijn grenzen aan fatsoen. Een paar minuten later: de stem weer. Met een 'Bericht voor de reizigers op perron 6'. Een dramatische stilte. 'De trein is afgeschaffd', vervolgde de Stem, 'de chauffeur is niet komen opdagen.'

Hilariteit op het perron 6. Misschien was het onprofessioneel van de Stem om die laatste zin aan zijn bericht toe te voegen, zo openhartig te zijn. Maar het deed wel deugd. En: het zorgde zowaar voor een warm solidariteitsgevoel op perron 6. Wij, de slachtoffers van zoveel onkunde.

Ik wou de Stem meteen interviewen. Over hoe frustrerend het niet moest zijn, elke dag duizenden mokkende mensen te moeten toespreken, honderdduizend keer excuses te moeten ophoesten.

Een dag later belde ik hem op. Hij bleek over een telefoon-toestel te beschikken, wat de communicatie enigszins vergemakkelijkte. Een interview zag hij helemaal zitten – hij had ook wat te zeggen. Maar hij moest het eerst aan zijn overste vragen. Dat leek een billijke deal.

Nog geen halfuur later, een woedende NMBS-woordvoerder aan de lijn. Hoe onprofessioneel ik wel niet was. 'Als er vragen zijn, dan moet u die aan ons stellen.'

De Stem interviewen bleek uitgesloten – 'natuurlijk, wat denkt u nu?'

'Mag de stem in zijn vrije tijd dan niet doen wat hij wil?', probeerde ik nog.

'Nee. Wij zijn er voor u. Wat wilt u nu weten?'

Tja, eigenlijk niets. Behalve dan waarom iedereen in dit land

per se een woordvoerder moet hebben. Waarom die woordvoerders zelden op de hoogte zijn, ook. En vooral: waarom ze nooit het hele verhaal vertellen.

Een tijd later stond ik weer op perron 6. Te wachten op een trein die deze keer wel zou komen. Ik wou een reportage maken over een andere minderheid: de woonwagenbewoners. Uit een onderzoek was gebleken dat ze bijna nergens meer welkom waren. Ik had een afspraak met een familie woonwagenbewoners, die ergens aan de rand van een bos in Limburg woonden. Lieve, vriendelijke mensen. Ze hadden

koffie gezet en legden rustig hun grieven uit. Ik vroeg hen of het vroeger allemaal anders was. Plots stakte het gesprek. 'Daar gaan we niets over zeggen.'

Ik schrok, want zo'n onoverkomelijke vraag was het nu ook weer niet.

'Onze mediatrainer heeft ons afgeraden om over vroeger te praten', bekenden ze. 'Alleen over vandaag. Wat telt, zijn de feiten. De cijfers. Niet de anekdotes.'

Toen ik het nummer van hun mediatrainer vroeg, bleek hij gewoon in het notitieboekje staan. Bij de 'M'.

Het was de normaalste zaak van de wereld, vertelde die bewuste mediatrainer me later. Iedereen volgde media-training: politici, bedrijfslei-

ders, voetballers, waarom zouden woonwagenbewoners dat dan niet mogen doen? Het is in hun eigen belang dat ze hun externe communicatie zo goed mogelijk proberen te stroomlijnen. Het hoorde 'bij de professionalisering van het veld'.

Er zijn zo van die dagen dat ik hevig verlang naar wat minder 'professionalisme van het veld'. Naar mensen zonder woordvoerders. Naar politieke interviews waar nog iets instaat. Naar geïnterviewden die hun externe communicatie niet stroomlijnen, maar gewoon zeggen hoe de dingen zijn.

Zoals de Stem, in een onbewaakt moment. Ik mag hem dan wel niet interviewen, maar morgen breng ik hulde aan hem. Op perron 6. Ik hoop dat hij mag luisteren van zijn woordvoerder.

Voor volgende keer draag ik deze column over aan Tom Peeters van *De Tijd*

(Foto Nele Tormans)

Onder embargo

De **Staten-generaal voor de Media**, die Vlaams minister-president Kris Peeters (CD&V) eind 2008 heeft aangekondigd, vindt plaats op donderdag 5 maart 2009 na de middag. Voor journalisten, en de VVJ in het bijzonder, wordt het een nieuwe gelegenheid om duidelijk te maken dat er andere uitwegen voor de mediacrisis zijn dan degene die de Vlaamse mediabazen beogen.

De meeting van het Mediaplatform van VVJ en vakbonden van 8 januari trok alvast een driehonderdtal journalisten en andere mediawerkers. Het **VTM-personeel** was met een dertigkoppige delegatie op het appel. De directie had werknemers voor het bijwonen van de actie drie uur syndicaal werkverlet toegelaten.

De VTM-bus uit Vilvoorde kwam wel een half uurtje **te laat**. Bleek in Brussel verkeerd gereden te zijn. Wat VVJ-voorzitter en meetingmeester Marc Van de Looverbosch het commentaar ontlokte dat het ons onvermijdelijke lot wordt onze weg te verliezen in Brussel als redacties maar blijven wegtrekken uit de stad.

Dat leidde tot luide instemming bij de mensen van de nog steeds met een verhuizing uit Brussel naar Kobbegem bedreigde *De Morgen*.

Ook VRT-collega's zakten af naar de meeting. In een mail had algemeen hoofdredacteur **Pieter Knapen** dan ook niemand iets in de weg gelegd, ware het niet dat "deelneming onmiddellijk aan de planner moest worden gemeld en niet als werktijd kon worden aangerekend".

Het personeel van *De Morgen* stampt een groot **Lezersfeest** uit de grond om de vele sympathiebetuigingen voor het voortbestaan van de krant te kanaliseren. Het evenement vindt plaats op vrijdag 20 februari in de naast de redactie gelegen KVS Box aan de Brusselse Arduinkaai.

Via **Facebook** kreeg de redactie van *De Morgen* inmiddels de steun van om en bij de 7.800 verontruste lezers. Ook zij

ijveren voor het behoud van de krant en kanten zich tegen het beoogde collectief ontslag van een kwart van het personeel en de geplande verhuizing naar *Het Laatste Nieuws*.

Wat de gesprekken tussen directie en personeel bij *De Morgen* allerm minst bevordert, is dat het management in alle discretie nu al maatregelen tracht door te drukken waar de redactie absoluut niet gelukkig mee is. Zo blijkt het redactiegebouw aan de Arduinkaai zowaar reeds **te huur** te staan. En even cynisch: ook het documentair archief van de redactie is door De Persgroep in de etalage gezet.

Ook de internetpetitie die de 35 doorgestuurde **freelancefotografen** van *Het Nieuwsblad* opstartten, is een succes met om en rond 2.000 steunbetuigingen.

Een ervan komt van **Johan Swinnen**, VUB-hoogleraar fotogeschiedenis. "Fotjournalistiek is een wezenlijk onderdeel is van ons cultureel erfgoed", schrijft hij op <http://www.ipetitions.com/petition/reddepers>. "Foto's zijn niet alleen onze belangrijkste informatiebron geworden, maar sinds haar ontstaan heeft de persfotografie onze wereld en onze waarneming ervan mee bepaald. Respect dus voor onze fotografen a.u.b."

Zo sterk is het **Limburggevoel** dat het zelfs de landsgrenzen overstijgt. Nu hebben *Het Belang van Limburg* en het Nederlandse dagblad *De Limburger/Limburgs Dagblad* samen *Limburgs XL* opgezet. Het gaat om een pagina met grensoverschrijdend nieuws die voortaan elke donderdag in beide kranten verschijnt.

Een aparte redactiecel van twee Belgische en twee Nederlandse Limburgers schrijft *Limburgs XL* vol. Een van de drijvende krachten is **Marij Wyers**, die in het kader van de jongste Vlaams-Nederlandse Journalisten Uitwisseling al heel wat verkenningswerk kon verrichten.

Intussen ligt de eerste *Vitaya* in de winkel. Het maandblad wordt de ge-

schreven pendant van de gelijknamige lifestylezender. Samen met **Vitaya** is ook Sanoma uitgever van het blad, in wat beiden een 'unieke joint venture' noemen.

Sanoma doekt over enkele maanden wel *Evita* op als onafhankelijke titel, om er een kopblad van *Vitaya* van te maken. Een beetje zoals *Blik* en *Dag Allemaal*. Sanoma ontkent dat er bij *Evita* ontslagen zullen vallen, aangezien iedereen bij het nieuwe *Vitaya* aan de slag zal kunnen.

Hoofdredactrice van *Vitaya* is overigens **Ann De Tremerie**, voorheen hoofdredacteur van *Evita*.

In Kortrijk overleden: **Jacques Vandevijvere** (83). 42 jaar lang was hij chef van het West-Vlaamse kantoor van *Gazet van Antwerpen*. 32 jaar lang was Jacques ook voorzitter van de Kortrijkse Perskring.

Peter Teuwens stapt na 20 jaren dienst bij *Het Belang van Limburg* over naar *Het Laatste Nieuws*, waar hij eindredacteur wordt.

Sarah Schoefs dan weer zette onlangs de stap van *Belga* naar *Het Belang van Limburg*.

Wim Coessens, eerder directeur van *De Morgen* en sinds een goed jaar manager bij de VRT, wordt directeur van het Internationaal Filmfestival van Vlaanderen in Gent (waar hij eerder ook al even coördinator was).

Dikke proficiat, Caroline Van den Berghe (VRT) en Mark Eeckhaut (*De Standaard/Het Nieuwsblad*), met zontje **Mats**. Als daar geen grote gerechtsverslaggever van komt weten we het niet meer.

De informatieavond die de VVJ op 17 december 2008 organiseerde over zelfstandige journalistiek en **vennootschappen**, kon op de ruime interesse van een veertigtal freelancers rekenen. In de maand mei wordt met dezelfde expert een nieuwe infosessie gepland over journalistiek en belastingaangifte.

BEURZEN VOOR JOURNALISTEN: NIEUWE FORMULE

Meer thema's, meer landen

Na vijf jaar slaat de oproep 'Beurzen voor journalisten' van de Koning Boudewijnstichting een andere weg in. Tot nu was deze oproep enkel bedoeld om reportages te maken in Marokko, Turkije of in Europese regio's waar grote groepen moslims wonen en waarbij we iets kunnen leren over de migranten in België.

Oproep 2009

- Vanaf nu financieren de beurzen **journalistieke projecten over alle mogelijke migratiefenomenen in België en Europa** en ook in de diaspora. De invalshoek is dus niet langer enkel de islam en de moslingemeenschappen.
- De nieuwe oproep opent het project voor landen in onder andere de Balkan, Oost-Europa, Subsahara Afrika (Congo), Latijns Amerika en Azië.
- Het blijft mogelijk om een beurs te krijgen voor een reportage in Marokko en Turkije over de migratieproblematiek.

Criteria

De oproep is gericht tot elke journalist in dienst van of verbonden aan een Belgische redactie (radio, tv, geschreven pers) die een expliciet akkoord van zijn redactie kan voorleggen.

Hoe hoog is het bedrag?

- 1.250 euro voor één week, 750 euro per bijkomende week met een maximum van 3.500 euro.
- Voor een cameraploeg kan het bedrag worden uitgebreid tot 5.000 euro.

Timing

- Lancering van de oproep: 15/12/2008
- Uiterste indieningdatum van de dossiers: 28/02/2009
- Bekendmaking geselecteerden: april 2009
- De reportage moet gebeuren tussen begin juni en eind december 2009.

(Foto Wouter Rawoens)

Omdat kwaliteitsjournalistiek belangrijk blijft

Meer info op www.kbs-frb.be/beurzen-voor-journalisten.htm

Contact: Josse Abrahams
Tel: +32-2-549 02 56 – abrahams.j@kbs-frb.be